

**SAP, Gustaaf**, hoogleraar, katholiek volksvertegenwoordiger en minister (Kortemark 21 januari 1886 - Brussel 19 maart 1940).



Sap werd onderwijzer te Torhout, en studeerde verder te Leuven, waar hij doctor in de politieke en sociale wetenschappen en licentiaat in de handels- en consulaire wetenschappen werd. Na een jaar studie in Duitsland werd hij in 1913 docent te Leuven. In maart 1915 werd hij privé-secretaris van de minister van Landbouw en Openbare Werken, Joris Helleputte, en verbleef in die hoedanigheid tot november 1918 in Le Havre. Overtuigd

flamingant werd hij tegelijkertijd geheim vertrouwensman van de Frontbeweging. Hij kocht in Frankrijk het papier waarop de manifesten en open brieven van de Frontbeweging gedrukt werden en bracht het drukwerk in de ministeriële auto naar het front. Hij was in voortdurend contact zowel met Alfons van de Perre en Frans van Cauwelaert als met Hendrik Borginon en Adiel Debeuckelaere. Onder de schuilnaam Jean de Louvain was hij correspondent van l'Echo de Paris; wegens verdediging van Vlaamse standpunten kwam De Broqueville bij het blad tussenbeide om de medewerking van Sap te doen ophouden.

Onmiddellijk na de oorlog werd Sap de eerste plaats op een lijst van Het Vlaamsche Front aangeboden, maar op het laatste ogenblik trok hij zich terug, om, eveneens in het arrondissement Roeselare-Tielt, de katholieke lijst aan te voeren. Hij werd en bleef er gekozen tot aan zijn dood in 1940. In 1920 werd hij te Leuven gewoon hoogleraar en doceerde er staathuishoudkunde, sociale en economische wetenschappen en landbouwwetenschappen. In 1919 was hij voorzitter van de Katholieke Vlaamsche Volkspartij-West-Vlaanderen. In datzelfde jaar begon zijn carrière bij de pers, toen hij lid van de Raad van Beheer van de N.V. De Standaard werd. Vóór de oorlog was overeengekomen dat hij in de op te richten krant de economische rubriek zou verzorgen.

Sap die steeds contacten met de fronters hield, wierp zich in de jaren twintig op als leider der teleurgestelde katholieke flaminganten die tot de ontdekking kwamen dat van het minimumprogramma van 1919 bitter weinig terecht kwam en de compromissenpolitiek van Van Cauwelaert hekelden.

Sap wilde van De Standaard een Vlaams-radicalen krant maken die onafhankelijk stond van de steeds weer toegeevende katholieke Vlaamse kamergroep. Na de kapitaalsvergroting van de N.V. De Standaard in juli 1927, waarbij Sap een groot deel van de nieuwe aandelen kocht, gelukte het hem de meerderheid van de aandelen in handen te krijgen. Hij maakte toen een werkverdeling, waarbij Van Cauwelaert de politieke leiding van de krant behield en hij zelf de financieel-commerciële leiding op zich nam. Pas na de doorbraak van de Vlaams-nationalisten bij de verkiezingen van mei 1929 besloot hij de volledige leiding op zich te nemen. Hoofdredacteur Marcel Cordemans en zijn redactiesecretaris Paul van Molle, die aan de zijde van Van Cauwelaert stonden, namen in augustus 1929 ontslag, en Jan Boon werd hoofdredacteur. Van dat ogenblik af werd De Standaard veel radicaler. De krant eiste kordaat de uitvoering van het minimumprogramma. Van Cauwelaert heeft het Sap kwalijk genomen; de persoonlijke vete tussen beiden heeft jarenlang de inwendige verhoudingen in de Vlaamse katholieke partij scheefgetrokken.

In mei 1931 lokte Sap met zijn ophefmakende interpellatie over het uitblijven van de taalontwerpen de val van de regering-Jaspar uit. De nieuwe formateur Renkin vroeg hem in de regering te komen, doch Sap weigerde vooralsnog. Philip van Isacker werd in zijn plaats aangezocht en benoemd. Bij de vorming van de tweede regering-Renkin in mei 1932 werd Sap minister van Openbare Werken en viel Ph. van Isacker weg. Van december 1932 af tot juni '34 behoorden ook

Landbouw en Middenstand tot zijn departement. Wanneer Sap en Van Isacker later weer samen in de regering zaten, zouden ook tussen hen moeilijkheden ontstaan. In 1934 wilde Van Cauwelaert een tegenzet doen. Hij weigerde aanvankelijk met Sap van een regering deel uit te maken. Doch beiden werden minister, Sap van Financiën. Begin 1935 al moest Van Cauwelaert wegens een tegen hem opgezette campagne, waarin Sap de hand gehad zou hebben, ontslag nemen. Sap kreeg twee ministers zonder portefeuille als adviseurs toegewezen, nl. Paul van Zeeland en Jules Ingenbleek. Sap was echter niet bereid de inmenging van deze twee „kindermeiden” te aanvaarden. Zo ontstond de vete Sap-Van Zeeland.

In maart 1937 viel Sap eerste minister Van Zeeland in een goed gedocumenteerde, maar felle interpellatie aan. Hij beschuldigde Van Zeeland ervan, nog altijd honoraria van de Nationale Bank te ontvangen, wat uit het verdere verloop juist bleek te zijn. Bij het verkiezingsduel Van Zeeland-Degrelle gaf De Standaard de raad blanco te stemmen. Degrelle beweerde dat het plan van de verkiezingsstunt in overleg met Sap uitgewerkt was. Sap kreeg de hele katholieke partij tegen zich - L. Vindevogel uitgezonderd - en werd uit de partij gestoten. Begin maart 1938 zag de rechterzijde zich echter reeds verplicht hem te verzoeken opnieuw aan de vergaderingen deel te nemen, en in april 1939 werd hij opnieuw minister. M.H. Jaspas schreef in zijn memoires dat een regering zonder Sap onmogelijk geworden was.

Gustaaf Sap overleed plotseling aan een hartkramp.

LITERATUUR : J. Grauls, *Herinneringen aan Gustaaf Sap*, in *Ons Volk* (31 maart 1940); - *Gedenkboek Gustaaf Sap 1886-1940* (1941); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, 4 dln. (1969). GUIDO PROVOOST